

IRODALOM

Mattyasovszky Emil: Homo Provobis. (Költemények.) A Művészet Barátok kiadása, Budapest, 1939. Kapható a szerzőnél; ára 2.— P.

Mattyasovszky Emil, m. kir. erdőtanácsos, kedves kartársunk verseskönyvében az érett és tisztalátású férfi esöndes, őszinte hangja szól hozzánk. Nem derüs, napfényes tájakra visz bennünket a költő; világszemlélete fanyar, kiábrándult — lelke kétszeresen érzi korunk sok ferdeségét, gyarlóságát.

Tárgyválasztása emelkedett erkölcsi érzésre vall, a gyakran jelentkező oktató modor azonban szárazzá teszi verseinek egy részét. A költemények ritmusában helyenkint még zökkenők vannak, és olykor képzavarral is találkozunk, de *Mattyasovszky* Emil verselői készsége bizonyára hamarosan legyőzi ezeket a nehézségeket.

Meglátása sokszor meglepő, de mindig érdekes, éppen mert egyéni utakat keres. A költő javára kell írunk azt is, hogy új életre kelti a balladát, ezt a méltatlanul elhanyagolt műfajt. Az „Erőszak Balladája“ c. drámai erejű, lendületes költemény egyik legsikerültebb darabja a kötetnek.

Szívből kívánjuk *Mattyasovszky* Emilnek, hogy még sok-sok öröme teljék a nézetünk szerint legnehezebb művészetnek, a lírának szolgálatában.

mz.

HAZAI FOLYÓIRATOK.*

Az Időjárás. (Új sor. XV. évf. 1939.) XLII. évf.

1. sz. *Bacsó N.*: Dr. Róna Zsigmond elnöki és szerkesztői működése. (2/—/—) — —: Dr. Réthly Antal hatvan éves. (1/—/—) — *Dr. Róna Zs.*: Julius von Hann (Megemlékezés születésnapjának 100-ik évfordulója alkalmából.) (25/—/—) — *Dr. Berkes Z.*:

* Jelmagyarázat: (1. k) = első közlemény; (2. b. k.: 17.5/10 4) = második és befejező, összesen 17.5 oldal terjedelmű közlemény, 10 ábrával és 4 táblázattal.

A széliránygyakoriság napi menetéről. ((2.7/—/3) — *Dési F.*: A ködképződés újabb elméletéről. (5/—/—) — *Dr. Réthly A.*: Titkári jelentés a Magyar Meteorologiai Társaság 1938. évi működéséről. (2/—/—) — *Bacsó N.*: Magyarország időjárása 1939. március és április havában. ((5/—/2) —

Halászat. (XL. évf. 1939.)

11. sz. *Iklódy-Szabó J.*: Purgly Pál 1855—1939. (1/1/—) — *Vásárhelyi I.*: Új pisztrángos tógazdaság a Bükkben. (1.5/2/—) — *Dr. Székessy V.*: Bogár, mint haltáplálék. (0.5/—/—) — *Techet R.*: Apróságok a multból. (0.5/—/—) — *Dr. Vasvári M.*: Az Országos Mezőgazdasági Kiállítás halászati vonatkozású madártani csoportjáról. (1/—/—) — *Báldy B.*: Hogyan népesítsük be halastavainkat? (1.3/—/—) — *Techet R.*: Ördögüzés. (1.5/—/—) —

Magyar Statisztikai Szemle. (XVII. évf. 1939.)

5. sz. *Konkoly-Thege Gy. dr.*: Az 1938. évi felvidéki nép-, földbirtok- és állatösszeírás. (7/—/—) — *Thirring L. dr.*: A népesség a Felvidék visszacsatolt részén. (45/7/46) — *Szöllősy Z. dr.*: A földbirtokviszonyok a Felvidék visszacsatolt részén. (10/2/5) — —: Állatállomány a Felvidék visszacsatolt részén. (9/—/6) — *Kovács A dr.*: Kassa népességének fejlődése és összetétele. (23.2/1/24) — *Szél T. dr.*: Kassa közegészségügye. (7.8/—/5) — *Sajóhelyi I.*: Abauj-Torna vármegye és Kassa tj. város területe, földbirtokmegoszlása és mezőgazdasági viszonyai. (7/—/7) *Szalay Z.*: Kassa ipará. (13.8/2/7) — *v. Pap L. dr.*: Külkereskedelmi forgalmunk az 1939. év első negyedében. (9/1/8) — *Petrichevich-Horváth M. br. dr.*: Kassa városi közúti vasút 1938. évi forgalma. (2/—/1) — *Nyulászi J. dr.*: A kassai tőkepiac 1914 előtt. (4/—/2) — *Asztalos J. dr.*: Kassa közoktatási és közművelődési intézményei. (10.3/—/2) — *Gombás G. dr.*: A könyvtermelés nemzetközi és hazai adatai. (4.5/—/3) —

Magyar Vadászujság. (XXXIX. évf. 1939)

17. sz. *Dr. Szent-Ivány G.*: Az új vadásztörvény lényeges alkatelemei. (3/—/—) — *gr. Haller A.*: Őszi hajtás. (1.2/—/—) — *A. Balogh A.*: Teendők a tilalmi időszakban. (1.3/—/—) — *Gy. Takách Gy.*: Őzek az őrségen. (2/—/—) — *Berényi V.*: Az erdei szalonka. (0.8/—/—) — *Mészáros P.*: Előfordul-e hazánkban az alpesi (vagy havasi) nyúl? (1.5/—/—) —

18. sz. —: Ne menjünk visszafelé, hanem előre! (2.5/—/—) — *Rónay Á.*: „Kárpátalja erdői és vadjai“ (1.5/3/—) — *dr. Szent-Ivány G.*: „A pénz nem számít“. (1/—/—) — *Kontsits P.*: Tanulság

gos történet mindazoknak, akik nem tudják könyv nélkül a tilalmi időket. (0.5/—/—) — *Dr. Panka K.*: A német vadászok vadásztudományi folyóiratáról. (1/—/—) — *Berényi V.*: Újabb adat a pézsmapocok elterjedéséhez. (1/1/—) — *Gy. Takách Gy.*: Az öz természetrajzához. (1.3/—/—) — *A. Balogh A.*: Nagysebességű avagy nagyteljesítményű lövedéké-e a jövő? (1/1/—) —

19. sz. *Dr. Szent-Ivány G.*: Az új vadásztörvény megalkotásánál számba veendő lényeges kérdések. (2/—/—) — *Várudvari P.*: Nem mindenkinek papsajt. (4/—/—) — *Kotsis P.*: A vadászati és halászati ellenőrzés megteremtése, országos jelentőségű gazdasági, szociális és kulturális érdek. (1.5/—/—) — *Péchy-Horváth R.*: A kigyó dilemmája. (1.5/—/—) — *Sóvágó M.*: A dolmányos varjú (*Corvus Cornix* L.) (2/—/—) —

Mezőgazdasági Közlöny. (XII. évf. 1939.)

6. sz. *Dr. Móry B.*: A motorszesz. (14/3/7) — *Dr. Gulácsy I.*: A mezőgazdasági társadalombiztosítás jelenlegi szabályai. (10/—/—) —

Nimród Vadászujság. (XVII. évf. 1939.)

17. sz. *Sólyom*: Mizériák. (2/—/—) — *N. Kiss Sándor*: Méreg. (2.5/—/—) — *dr. Beretzk P.*: Adatok a hermelin szegedvidéki előforduláshoz. (1/—/—) — *Felix E.*: A megbabonázott vizslás. (1.5/1/—) —

18. sz. *Borz*: Fején találta a szeget. (2/—/—) — *Borsodi L.*: Se tehén, se róka. (3.6/—/—) — *Csath A.*: Élet a nádasban. (1/—/—) — *dr. Fenczik J.*: A puska és én. (0.8/—/—) — *Felix E.*: Egyről-másról. (1.5/2/—) —

19. sz. *Sólyom*: Már megint panaszkodnak! (2/—/—) — *Kun-sági*: Újabb adatok a mezei nyúl szaporodásáról. (1.5/—/—) — *Szigligeti Gy.*: A kisméretű golyópuska és a golyólövés. (1.5/2/—) — *Fekete I.*: Horgász lettem. (1.5/1/—) —

20. sz. *N. Kiss G.*: Kárpátalja. (2/—/—) — *Potoczky B.*: A makk és az aganes. (1/—/—) — *Borz*: Keep smiling! — *Mikolás K.*: Szerencsétlen esetek. (2.5/—/—) — *Felix E.*: A kitenyésztesről. (2/—/—) — —: Nyílt levél egy fiatal barátomhoz, aki maga akarja fölnevelni és kiképezni vizsláját. (2/2/—)

Technika. (XX. évf. 1939.)

6. sz. *Dr. Vidéky É.*: Fogazáshelyesbítő-rendszerek összehasonlítása. (7/4/3) — *Dr. Farkas I.*: A városok ivóvíz ellátása. (2/—/1) — *Menyhárd I.*: Az újjáépített jászberényi Zagyva-híd.

(2/4/—) — *Sándy Gy.*: Evangélikus templomok. (5/13/—) — —: Az épülettervezési tanszéken készült feladatok gyűjteménye. (—/8/—) — *Csányi K. és Lux G.*: Építészhallgatóink középkori építészeti felvételei. Ráckeve. Görögkeleti szerb templom. (2. b. k.: 10/14/—) — *Gosztonyi Gy.*: A mánfai templom. (3.5/4/—) — *Dr. Súlyom B. Z.*: A kaucsuk és a gumi különleges tulajdonságai. (5.5/6/—) — *Jendrassik Gy.*: Hozzászólás Schimanek Emil: „Mit várhatunk a gázturbinától“ című tanulmányához. (1.6/—/—) — *Schimanek E.*: Ellenválasz. (1/—/—) —

Természettudományi Közlöny. (71. évf. 1939.)

6. sz. *Cotel E.*: A vaséretől az acélszerszámgig. (14/10/—) — *Dr. Reök I.*: Az entelechia. (6/—/—) — *Földvári A.*: Jókai — a geológia népszerűsítője. (6.5/2/—) — *Dr. báró Andreánszky Gábor*: Az egyetemi fűvészkert új üvegháza rovarfogó növények részére. (6/8/—) — *Osztróvszkyne dr. E. Németh A.*: Élelmiszereltartás konzerváló szerekekkel. (4.5/—/—) — *dr. Kieselbach Gy.*: Öreg fák kora. (5/4/—) — *dr. Makara Gy.*: A legyek irtása. (7/—/—) — *Dr. Székessy V.*: Temetőbogararak. (2/—/—) —

Vadászat, Halászat (VII. évf. 1939.)

11. sz.: —: Vadászatunk a statisztika tükrében. (3.3/—/5) — *dr. Pósta S.*: Vadászat és sportszellem. (2/—/—) — —: Adalékok az őz természetrajzából. (2.7/7/—) —

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.*

ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT. Band VI., Heft 7. 1939.

Heske: A forróégyövi erdő mint nyersanyag-forrás. (Der tropische Wald als Rohstoffquelle.) 413—482. oldal.

A trópusi erdőségeknél három nagy övezetét ismerjük. Ezek: 1. közép- és délamerikai erdős vidék, különösen az Amazon környéke, 2. az afrikai, nevezetesen nyugat-afrikai erdőövezet és 3. a dél- és délkeletázsiai őserdő vidék.

A középamerikai trópusi erdőterület kerekén 72 millió ha területet foglal el, a délamerikai 700, az afrikai mintegy 390 és az ausztrálázsiai mintegy 345 millió ha-t.

* A német és angol folyóiratokat *dr. Mihályi Zoltán*, a francia-, olasz-, spanyol- és románnyelvű közleményeket *dr. Luncz Géza*, m. kir. erdőtanácsos, a lengyel szaklapokat *Székács Vince*, ny. miniszteri tanácsos, a jugoszláv irodalmat pedig *Pászthy Ferenc*, ny. m. kir. főerdőtanácsos ismerteti.

Ma, amikor az egyre növekvő faínség az eddig érintetlen őserdők feltárására kényszeríti az emberiséget, különös figyelmet érdemelnek a szerző fejtegetései, aki a kérdés egyik legalaposabb ismerője.

Tanulmányának részletesebb ismertetését — helyszüke miatt — mellőznünk kell. Mint érdekességet azonban megemlítjük az adatok halmazából, hogy a földkerekség összes államai közül Brit-Hondurasnak a legnagyobb az erdősültsége (90.3), az egy lakosra eső erdőterület pedig Francia Guyanna-ban a legnagyobb (226.7 ha).

A szerző nemesak országok szerinti csoportosításban ad kitűnő áttekintést a trópusi erdők fafajairól és gazdaságos használatuk lehetőségeiről, hanem a szép fényképek nagy számával az összetétel, feltárás, kihasználás és felújítás jelenlegi állását is igen szemléltetően világítja meg.

ALLGEMEINE FORST- UND JAGD-ZEITUNG, 1939. 6. sz.

Frank: A tölgy tenyésztése Badenben. (Die Nachzucht der Eiche im badischen Frankenland.) 173—196. oldal.

A lelkiismeretes adatgyűjtésen alapuló tanulmány azt igazolja, hogy valamikor Badenben is sokkal nagyobb területet foglalt el a tölgy, mint ma. A német szakkörök törekvése tehát indokolt, hogy a lúcfenyő erőszakolásával elfoglalt területet újra visszajuttassák az ősi és értékes fafajnak, amelyből a Németbirodalomban úgyszólván igen kevés van.

A szerző fejtegetései a történelmi keretek felvázolása után kiterjeszkednek a tölgyerdő nevelésének és ápolásának minden mozzanatára, amelyekből a jövő gazdálkodásra vonatkozólag biztos következtetések vonhatók le.

A tanulmány azonban inkább helyi jelentőségű és így bővebb részletezését mellőznünk kell.

Oberdorfer: A növényiszövetkezettan, növényföldrajz és az erdőművelés. (Pflanzensoziologie, Pflanzengeographie und Waldbau.) 196—202. old.

Az erdészeti tudomány két újabb erős oszlopának, a növénysoziológiának és földrajznak a jelentőségét fejtegeti. Hangsúlyozza, hogy csak ezek adnak biztos vezérfonalat az erdőművelés kezébe és ezért indokolt, hogy a termőhelyi térképezéseknél — amelyek Németországban már megindultak — minél nagyobb figyelemben részesüljenek.

Fröhlich: A fenyőfa döntése és közelítése a Keleti-Kárpátokban. Die Fällung und Bringung des Nadelholzes in den Ostkarpathen.) 28—30. old.

Mint az erdélyi viszonyok alapos ismerője, rövid történeti áttekintés keretében vázolja a jelenlegi eljárásokat és annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy az általánosan szokásos nyári döntés helyett célszerű lenne mindenütt az igen jól bevált őszi termelésre áttérni, mert az a faanyag tartóssága szempontjából sokkal előnyösebb.

Wiehe: Brazíliai fák. (Brazilienhölzer.) 36—40. old.

Néhány, a kereskedelemben általánosan ismert értékes brazíliai fa műszaki és kereskedelmi ismertetését adja.

Nivin: Mi minden kerül napfényre a fa lefejtésénél. (Worauf man beim Schälen von Holz stossen kann.) 52—56. old.

A lemezgyártásnál sokszor érzékeny károkat okoznak a azok a vasanyagok, amelyek részben a szállításnál kerülnek a fatestbe (szegek, gajmók letörött végei), részben pedig vadászatok, katonai gyakorlatok vagy háborúk alkalmával (puskalövedékek, gránát- és srapel-repeszdarabok). Az ilyen „zárványok“ nemcsak a furnir mennyiségében okoznak veszteséget, hanem gyakran a késeket is eltörik és ezért igen fontos, hogy a rönköket a lefejtés megkezdése előtt, illetőleg a kéreg eltávolítása után a munkások alaposan átvizsgálják.

Tschermak: A négyéves terv hatása az erdőművelés jövőbeli fejlődésére Ausztriában. (Der Einfluss des Vierjahrplanes auf die künftige Entwicklung des Waldbauses in der Ostmark.) 165—67. old.

A német négyéves terv fokozott fatermelést vár az erdőgazdaságtól, mert a fának, mint egyik legfontosabb nyersanyagának az igénybevétele mind az építő- mind pedig a vegyiparban mindjobban növekszik.

A birodalmi erdőmester által 1937. évi december hó 1-én kiadott rendelet („Az erdőművelési tervezés alapjai, célja és jelentősége“) világosan megmondja, hogy a termőhelyi adottságok csak általános keretnek tekinthetők, azokon belül azonban a termelésnek az államélet célkitűzéséhez kell igazodnia.

Az erdőművelés technikájára tehát a jövőben fokozott figyelmet kell fordítani.

Elsősorban a gondos *állományápolásra*, amely az évi hozamot, mennyiségben és minőségben egyaránt jelentékenyen növelheti.

Nem közömbös azonban a munkások ügyessége sem, mert a döntés, feldolgozás, közelítés és kiszállítás célszerű kivitelével a termelési apadékokat és az újulatban előálló kárt a legkisebb mértékre lehet csökkenteni. Ezért szükséges a szerző véleménye szerint, hogy Ausztriában is bevezessék a *munkások rendszeres oktatását* szakképzett tanerők által.

Egyre fokozódik a jelentősége az *ágyasésnek*, amelyre vonatkozólag *H. Schmied*-nek a vizsgálatai mutatják a helyes irányt.

Ami az erdőművelés élettani és növényföldrajzi alapjait illeti, a növényzet fejlődése tekintetében rendszeren határozott különbségeket mutató *övezetek (Wuchsgebiete)* elhatárolására mind vízszintes, mind magassági irányban nagyobb gond fordítandó. Hogy ebben a tekintetben mennyire óvatosnak kell lenni, különösen a magashegységben, minden szakember előtt ismeretes. A fajok megválasztásánál a gyorsnövésű fajokat a jövőben jobban fel kell karolni, mert ezek — főleg az áradványos talajokon — igen hasznosan szolgálják a többtermelés céljait.

Az erdőalak megválasztásánál sem lehet elvileg kimondani, hogy a természetes állapot a legmegfelelőbb, mert az emberi beavatkozásnak éppen a természeti erők olyan irányítására kell törekednie, amely fokozott eredményekhez vezet. Ilyen értelemben kívánatos a középerdőknek szálerdökké való átalakítása és a vadállomány megfelelő apasztása is.

Podhorsky: Olasz vadpatakszabályozás. (Italienische Wildbachverbauungen). 167—68. old.

A Valtellina völgyében végzett munkálatokról emlékezik még négy beszédes fénykép keretében.

Winter: Vadpatakszabályozás és erdőgazdaság. (Wildbachverbauung und Forstwirtschaft.) 171—72. old.

A vadpatakszabályozásnak Ausztriában már tiszteletreméltó története van. A szerző fejtegetései azért érdemelnek figyelmet, mert nem annyira a műszaki vonatkozásokkal, mint főleg a kérdés *erdőműveléstanai és általános gazdasági oldalával* foglalkozik.

Az előbbi illetően mindnyájunk előtt ismeretes a *hiánytalan növénytakaró* jelentősége. A gazdasági intézkedéseknek elsősorban *egészséges birtokviszonyok* létesítésére és fenntartására kell törekedniök, mert a vadpatak által veszélyeztetett területek lakosságának a megélhetését és a földhöz való szeretetteljes ragaszkodását csak így lehet biztosítani.

Gondoskodni kell tehát arról, hogy az erdő állandóan és kielégítő mértékben szolgáltatson jövedelmet, ill. keresetet és ennek megfelelően kell az üzem alakját, a telepítés és ápolás eljárásait, valamint a kihasználás módját megválasztani. Fontos azonban az is, hogy a vadpatakszabályozás jelentőségével a lakosság maga is tisztában legyen és ezért Ausztriában minden erdőmérnöknek ismernie kell a kérdést, hogy tanácsal és tettel is mindig rendelkezésre állhasson a hozzáfordulóknak.

Barth: Az erdei munkások a birodalmi versenyben. (Waldarbeiter im Reichsentscheid.) 172—73. és 178. old.

Ez év februárjában 23.000 erdei munkás és munkástanone között indult meg a verseny a „Birodalmi győztes“ büszke címéért.

A selejtező versenyeket helységenként, ill. kerületenkint bonyolították le és a Kölnben tartott döntőbe 23 munkás és 13 tanone került: azok, akik a maximális 120 pontból a kerületi döntőben legalább 108-at értek el.

A döntő küzdelem első napját az elméleti verseny foglalta le, amelyen mind a munkásoknak, mind a tanoncoknak a hivatásuk köréből vett 5 kérdésre kellett feleletet adni és ki kellett dolgozniük ezenfelül néhány számtani példát, végül pedig egy nagyobb tételt is.

A gyakorlati vizsgának a fűrész és fejsze kezelésében való jártasság és a szerszámok karbantartása volt a tárgya.

A szerző részletesen beszámol a vizsga egész anyagáról és meg kell mondanunk, hogy a közelmúltban alig találtunk a szakirodalomban értékeesebb olvasmányt; éppen ezért *melegen ajánljuk kártársaink figyelmébe.*

Platzer: A teljesítmény megállapítása és megítélése az erdőgazdaságban. (Leistungsfeststellung und Leistungsbeurteilung in der Forstwirtschaft.) 177—78. és 184—85. old.

Az egyre fokozódó munkáshiány arra kényszeríti a német szakköröket, hogy a munkateljesítmény emelésével igyekezzenek a termelés zavartalanságát biztosítani.

A teljesítmény növelése alatt azonban nem szabad testi megerőltetést érteni, mert az elsősorban a munka helyes megszervezésének és megfelelő szerszámok szolgálatbaállításának a függvénye.

Ezért jut csak másodrangú szerep a bérnek, bár teljesítményfokozó hatása általánosan ismeretes; ha azonban kellő körültekintés nélkül alkalmazzák, veszélyes visszaélésekre, indokolatlan bérkövetelésekre vezethet. Németország tehát úgy oldja meg a kérdést, hogy *nagyobb bért csak nagyobb eredményért fizet.*

A munkateljesítmény elbírálásánál régebben kizárólag az időt vették mértékül, mert a munkával kapcsolatos körülmények közül (kifejtett erő, gyakorlat, szellemi fölény stb.) egyedül ez mérhető és ezért bizonyos állandó jellegű munkánál többekévesbbé kielégítő módon használható fel a teljesítmény megítélésére.

A darab-bérnél az egységár megállapítása azelőtt rendszeren alkú alapján — a tényleges munkaszükséglet ismeretének hijjával — történt, ami igen gyakran a teljesítmény csökkenésére vagy pedig visszaélésekre vezetett. A hanyag munkások t. i. rendszeren különleges nehézségekre való hivatkozással kérték az egységár fölemelését, a szorgalmasak és ügyesek pedig gyakran azért nem dolgoztak naponta annyit, amennyit tudtak volna, mert attól tartottak, hogy munkájuk könnyűnek fog látszani és az egységár leszállítására vezet.

Természetes, hogy az ilyen adatokból összeállított statisztikák nem szolgáltatathatnak megnyugtató alapot a teljesítmény megítéléséhez, sem pedig egy igazságos bértáblázat összeállításához.

Ma már *a termelés megindulása előtt* ismerni kell minden részletre vonatkozóan a szükséges munkamennyiséget, mert csak ennek alapján lehet gondoskodni arról, hogy a munkást kellemtelen csalódások ne érjék a különböző körülmények között, különböző fajokkal és választékokkal végzett munkánál. Ahhoz t. i. hogy a munkás szívesen dolgozzon az erdőben, állandóan egyforma keresetet kell számára biztosítani.

A munkatudománynak a német főiskolán ma külön tan széke van és művelői (*Hilf, Bergknecht, Hampe és Strehlke*) valóban értékes eredményekkel gazdagították szakunkat.

A teljesítményvizsgálat minden munkát részletekre bont és így nyer pontos, megbízható adatokat.

A vizsgálatok célja vagy: 1. a munka javítása, vagy: 2. a szakmányhoz szükséges idő megállapítása.

Az utóbbinál fontos, hogy: 1. az adatok felvételének a helyes módjáról a személyzet kellő oktatásban részesüljön, 2. minél

több adat álljon rendelkezésére, 3. csak egészséges munkásokból és megfelelő szerszámmal ellátott, célszerűen összeállított csoportok munkáját vegyük alapul, végül 4. a vizsgálatokat egyetlen, egyenletes állományokban végezzük, mert az ilyenektől eltérő körülmények megítélése csak ezen az alapon lehetséges.

A szerző a vizsgálatok megejtésének módját néhány rajz-ábrán és egy példával is megvilágítja.

Heske: A német gazdaság gyarmat-erdészeti követelése. (Die kolonialforstliche Forderung der deutschen Wirtschaft.) 185. old.

Németország a jog, a becsület és a gazdasági szükség alapján követeli vissza gyarmatait.

Anglia 700 millió ha, Franciaország 151, az Egyesült Államok 300, a kis Belgium ill. Hollandia 182 ill. 136 millió ha erdőterület felett rendelkezik, amivel szemben a 80 milliós német nép erdőgazdasága alig 18 millió ha.

Németország évi faszüksége 80 millió m³, amiből a bel-földi termelés mintegy 60 millió m³-t tud fedezni.

A volt német gyarmatok közül Kamerun erdőterülete 15 millió ha; ha tehát ezen a területen egészen alacsonyan ha-kint évi 2 m³ növedéket számítunk, Németország hiányzó faszüksége máris fedezetet nyerne.

JOURNAL OF FORESTRY. 1939. 4. és 5. sz.

Schmitz: Mi áll az 1939-ben végzett erdőmérnökök előtt? (What Lies Ahead for the Forestry Graduate of 1939?) 181—182. old.

A néhány év előtti nagy gazdasági fellendülés következtében igen megszaparodott az amerikai erdészeti főiskolákon is a hallgatók száma úgy, hogy ez év nyarán kb. 1400 új oklevél kerül kiadásra. Ez még az óriási kiterjedésű Egyesült Államokban is több a szükségletnél, de a szerző szerint a gazdálkodás belterjeségének növelésével valamennyi fiatal szakember számára megfelelő kenyeret lehetne biztosítani.

Graves: Ralph Clement Bryant. (283—285. old.)

A februárban elhunyt kiváló amerikai szakembernek — aki 1900-ban elsőnek szerezte meg az erdőmérnöki címet és mint a híres Yale-egyetem tanára halt meg — a rövid életrajzát közli.

Az „Austin Cary Emlékliget“ felavatása. (Dedication and Presentation Exercises of the Austin Cary Memorial.) 286—291. old.

Dr. Austin Cary az amerikai erdész-szakemberek egyik legkiválóbbika volt. A Yale- és Harvard-egyetemen tanított és különösen az erdőápolás terén végzett úttörő munkát:

Emlékét az Amerikai Erdészek Egyesülete — amelynek tiszteletbeli tagja volt — egy gyönyörű liget telepítésével örökítette meg, amelynek gondozását a floridai egyetem vállalta magára.

Az ünnepélyes felavatáson *Hastings, Neal, Newins, Korstian* és *Tigert* méltatták kiváló kartársuk érdemeit.

Gisborne: Hornby tűzvédelmi irányelvei. (Hornby's Principles of Fire Control Planning.) 292—296. old.

Mint a Sziklás Hegység északi részén működő erdészeti kísérleti állomás tűzvédelmi osztályának vezetője, *Hornby* maga is az amerikai erdők veszedelmes ellenségével vívott küzdelemben esett el, amikor 1937. augusztusában az egyik nagy erdőéges alkalmával szívszélhűdésben meghalt.

Munkásságát az amerikai körök igen nagyra értékelik. *Hornby* minden tűzvédelmi tervezésnél a következő szempontok érvényesítését kívánja:

1. A védelmi pásztáknak egymástól való távolságát a *tűzveszély mértéke* szerint kell megszabni.

2. A tűz terjedésének sebessége ugyanis a talajtakaró és az állomány minőségének a függvénye, ahol tehát gyorsabban terjedhet a tűz, ott sűríteni kell a védelmi pásztákat. A tűzveszély szempontjából az „éghető anyag“ osztályozása a tűz terjedési sebessége és leküzdésének nehézsége szempontjából végzendő.

3. A tűz csirájában való elfojtásra minden „*veszélyességi fok*“-ra részletes tervek dolgozandók ki.

4. A védelmi tervnek *gazdaságosnak* kell lenni, tehát olyanak, amely a tüzek gyakoriságát, az éghető anyag veszélyességét és a kockán forgó értékeket egyformán figyelembe veszi.

5. Az őrtornyok és a tűzoltó-legénység kifogástalan szolgálata a tűz elleni küzdelem egyik legfontosabb pillére.

6. A szállítás és közlekedés útvonalainak tervezésénél a tűzveszély elleni küzdelem kívánalmai is figyelembe veendőek.

7. Minden tervezésnek a bekövetkezhető legsúlyosabb tűzessettel kell számolnia.

8. A tervek nem lehetnek állandóak, azoknak mindig a gazdasági körülmények változásához kell igazodniok.

Osborne: Tervezet gyéritési kísérletek keresztülviteléhez. (A Design for Experiments in Thinning Forest Stands.) 296—304. o.

Az inkább csak ötletszerű régebbi eljárásokkal szemben a szerző a nagyobb mértékű tudományosság érvényesítését kívánja, hogy: 1. a nyert adatok valóban megbízhatók legyenek, 2. munka- és költségkímélés szempontjából a kísérleti területek összes kiterjedését minél kisebb mértékre lehessen korlátozni, 3. a nyert adatokból más viszonyok között lévő állományokra vonatkozólag is lehessen következtetéseket vonni és 4. az ehhez szükséges ingadozás mértéke matematikai igazolást nyerjen.

A vizsgálatok alapjául az úgynevezett *regressziós módszert* ajánlja, amely a fa növekvése és egyéb jellemzői között keresi a mennyiségtani összefüggéseket. Figyelmeztet bennünket arra is, hogy a kísérleti terület megválasztásánál a legnagyobb gondal kell eljárni, mert a termőhely adottságai igen súlyosan esnek a latba és pontosan meg kell állapítani a gyérités által bekövetkezett szabadabb állás élettani hatását is.

Az eljárást néhány érdekes számpéldával világítja meg.

Le Baron és Eyre: A banksfenyő magjának hullása. (The Release of Seeds from Jack Pine Cones.) 305—309. old.

Az amerikai erdészek jórésze még most is azt vallja, hogy a banksfenyő tobozait csak a tűz tudja kinyitni.

A szerző vizsgálatai szerint — amelyeknek eredményeit rajzabráókban is megmutatja — a maghullás akkor következik be legbőszésebben, ha a kitermelés után a gallyakat vékony rétegben szétterítik és azokat huzamosan érheti a napsütés. Legerősebb a maghullás július és augusztusban, de igan sok toboz csak a második évben nyílik ki. A törzsön hagyott gallyak, valamint a meggyűrűzött és gomba- vagy rovarbetegség következtében elpusztult törzsek tobozaiból alig hullik ki valamelyes mag és ez a körülmény a magyarázata annak, hogy elemi csapások után miért olyan gyér a banksfenyő-újulat.

Wood: Az álló fa és a ledöntött törzs tuskójának a gyökérrendszere. (Relation of the Root System of a Sprouting Stump in Quercus Montana Willd., to That of an Undisturbed Tree.) 309—312. old.

A *Quercus montana* törzseken végzett vizsgálatok azt igazolták, hogy döntés után — a korona elvesztése következtében — a hajszálgökök jórésze elpusztul. A korona és gyökérrendszer nagysága között fennálló összefüggést számszerűleg nem sikerült ugyan még meghatározni, de a szerző nézete szerint ezen az alapon kellene tovább kutatni azokat a módszereket, amelyek segít-

ségével a lomblevelű állományok magról való felújítását veszélyeztető sarjakkal eredményesebben fel lehetne venni a harcot.

Stevenson és Bartoo: A hálózat hatása a fenyőültetések fejlődésére. (The Effect of Spacing on the Growth of Norway Pine Plantations.) 313—319. old.

Az érdekes kísérletek arra az eredményre vezettek, hogy a *Pinus resinosa* igen tág (3×3 m-es) távolság mellett éri el a legnagyobb tömeg- és magasságbeli növekedést.

Miután azonban a csemetek ilyen távolság mellett sok és erős oldalágot fejlesztenek, az eljárás csak ott ajánlható, ahol későbbi felnyeséssel meg lehet tisztítani a törzseket, vagy ahol a sűrűn ültetett állományok gyérítése igen költséges lenne.

Garren: A fenyőfa szíjjácsát pusztító gombák hatását befolyásoló tényezők. (Studies on Polyporus Abietinus. III. The Influence of Certain Factors on the Rate of Decay of Loblolly Pine Sapwood.) 319—323. old.

A *Pinus taeda* törzsekből kivágott szíjjács-részeket a szerző laboratóriumi vizsgálatai során *Polyporus abietinus* hatásának tette ki és megállapította, hogy a faanyag víztartalmának és fajsúlyának növekedésével egyaránt csökken a pusztulás mértéke.

Davis: A csapadék mérése az erdők lombkoronájában. (Measurement of Precipitation Above Forest Canopies.) 324—329. o.

A szerző az általa szerkesztett esőmérőt írja le és mutatja be rajzban, amelynek segítségével megállapította, hogy az erdők koronája az egész csapadék $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{3}$ részét fogja fel.

Dunlop és McDonnell: Csiráztatási kísérlet homokban. (Testing Germination in Sand.) 330—332. old.

A közönséges csiráztható-edényekben sok magot elpusztít a penész. Ezért a szerző csirázthatási közeg gyanánt 70°-os forróvízben kifőzött kvare-homokot ajánl, amellyel igen jó eredményeket ért el.

Wilde és Wittenkamp: Erdei csemetek foszfát- és kálium-éhsége, mint a szerves anyaggal való felületi trágyázás következménye. (The Phosphate and Potash Starvation of Forest Seedlings as a Result of the Shallow Application of Organic Matter.) 333—335 old.

A felületi trágyázás laposan szerteágazó gyökérrendszer-

fejleszt és ennek következtében a növények későbbi életük során nem tudják nagyobb mélységből a szükséges tápanyagot felvenni.

A szerző fényképeken is bemutatja, milyen nagy a különbség a mélyreható és a csak lapos gyökérrzel rendelkező csemétek fejlődése között.

Minckler: A fák és erdők vízpárologatása. (Transpiration of Trees and Forests.) 336—339. old.

Tizenkét különböző fafajú törzsön végzett igen gondos vizsgálatok eredményeit ismerteti, amelyek során egy-egy törzs összes leveleinek számából, illetve területéből következtet az erdők vízpárologatására.

Az adatok meglehetősen nagy eltéréseket mutatnak, mert míg pl. a vörösjuhar acre-ként (0.4 ha) 150 nap alatt csak 4.72 hüvelyk vizet párolgat el, az amerikai szil 17.02 hüvelyket.

Schmitz: Az erdészeti oktatás legsürgősebb kérdései. (Imminent Problems in Forestry Education.) 359—360. old.

A szakképzés az amerikai erdészeti körök állandó, élénken vitatott tárgya. A szerző nézete szerint a tudományok és a gazdaság fejlődése az erdőtiszttel szemben fokozott követelményeket támaszt, amelyeknek kielégítése céljából a szakoktatást állandóan fejleszteni kell, mégpedig a kísérletügy bekapcsolásával. A főiskolákkal szemben három kívánság merül fel: 1. *a tanszemélyzet gondosabb kiválasztása*, mégpedig elsősorban *gyakorlati és nevelési* szempontból, 2. *a négyéves tanulmányi időnek 5 évre való felemelése*, amint ezt az önálló erdészeti főiskolákon már bevezették és 3. *a tananyag alapos megrostálása* a felesleges elmélet elhagyásával *a gyakorlati tárgyak javára*.

A tanár személyétől és képességeitől igen sok függ, nemcsak tanítani, de *nevelni* is kötelessége. Ezt a szempontot eddig alig vették figyelembe.

Eppen így kevés szerephez jutott a kísérletügy, amely a hallgatóság állandó önképzésére való serkentésben igen hasznos szolgálatot tesz és ezért *szervesen beillesztendő minden erdészeti főiskola tantervébe*.

Wirt: Joseph Trimble Rothrock: az erdészet atyja Pennsylvániában. (Joseph Trimble Rothrock: the Father of Forestry in Pennsylvania.) 361—363. old.

A kiváló amerikai szakembernek — aki az első műszakilag képzett erdőtisztje volt Pennsylvániának — az érdemeit méltatja, születésének 100 éves fordulója alkalmából.

Reynolds: A városi erdők — elhanyagolt lehetőségek. (Town Forests — A Neglected Opportunity.) 364—367. old.

A századeleji nagy erdőpusztítások igen sok várost megfosztottak az erdejétől és nem egy esetben a lakosság elszegényedését vonták maguk után. A kopárrá vált területeket csak erdősítéssel lehet újból hasznothajtókká tenni. Ezt azonban magánszemélyek nem vállalhatják és ezért a közületeknek kell az áldozatot meghozniok és esetleg állami, illetőleg szövetségi segéllyel az erdősítést elvégezniök.

Preston: Erdőgazdálkodás a kisbirtokokon. (The Approach to Farm Forestry.) 367—370. old.

Az összes amerikai erdők 30 százaléka és a magánkézben lévőknek 40 százaléka farmerbirtok. Ezeknek a legnagyobb része a túlhasználatok és a legeltetés következtében igen rossz állapotban van. A szerző legalább 1000 farmszerű minta-erdőgazdaság üzembeállítását javasolja, hogy a helyes erdészeti üzem óriási előnyeiről a kisbirtokos-osztályt meggyőzzék.

Spaeth és Afanasiev: A calcium-hypochlorittal való fertőtlenítés hatása a magvak csirázására. (The Effect of Sterilization with Calcium Hypochlorite on Germination of Certain Seeds.) 371—372. oldal.

A szerző kísérletei szerint a fertőtlenítésre általánosan használt vegyszer némely fafaj (pl. *Magnolia*) magjánál nemesak késelteti a csirázást, hanem arra egyenesen káros befolyással is van.

Kilby: A Kanadai Állami Vasutak és az erdőgazdaság. (The Canadian National Railways and the Forests of Canada.) 373—376. oldal.

Kanada erdei a feltárasnak köszönhetik óriási gazdasági jelentőségüket, viszont a jólét számos új vasútvonal építését hozta maga után. A 22.000 mérföldnyi vasútvonal évente átlag 8 millió darab talpfát fogyaszt, amelynek 93 százaléka puhafa.

Valamikor sok volt a panasz a vasútra a gyakori erdőtüzek miatt, ma azonban az a helyzet, hogy a tűz elleni küzdelemben a vasút vezet és célszerű rendszabályait (védelmi pászták, korszerű tűzoltóberendezések, nagyszámú és jól felszerelt tűzoltójárőrök stb.) egyéb közületek is szívesen utánozzák.

Rudolf: Mi az ültetések sikertelenségének az oka? (Why Forest Plantations Fail?) 377—383. old.

A rosszul sikerült erdősítés sok helyen *ellenszenvet* vált ki az erdővel szemben a lakosság körében. Az egyik kísérleti állomás

vizsgálatai szerint a sikertelenségnek — amely különösen száraz időjárás esetén válik súlyossá — a leggyakoribb oka a *csemeték silány gyökérzete*. Az időjárásnak, elsősorban a forróságnak, sokkal súlyosabb a hatása a csemeték fejlődésére, mint a talaj kedvezőtlen adottságainak.

Pearson: A túlhasznált fenyőállományok pusztulása. (Mortality in Cutover Stands of Ponderosa Pine.) 383—387. old.)

A délnyugatamerikai erősen kiszállalt *Pinus ponderosa* állományokban végzett vizsgálatok azt igazolják, hogy a törzsek elhálását főleg a széltörés, villámcsapás, a fagyöngy és a rovarok okozzák. A legnagyobb mértékű a pusztulás a legerősebb (30"-nél vastagabb) törzseknél, ezeknek a fenntartása tehát nem gazdaságos.

Clepper: Az erdész irodalmi működése. (Magazine Writing For Foresters.) 388—391. old.

A tollforgatás nemcsak a kifejezésbeli készséget javítja, hanem *a szakszeretetet is növeli és ezért minden fiatal erdész számára igen ajánlatos gyakorlat.*

Hicks: Az erdei termékek közös értékesítésének gyakorlati előnyei. (Economic Aspects of Cooperative Marketing of Forest Products.) 392—394. old.

A gazdaság más ágazataiban igen szép sikerrel működik a szövetkezeti alapon való értékesítés és így nyilvánvaló, hogy az erdésznek is haszna lehetne belőle.

A szerző javasolja, hogy a helyi jelentőségű kisebb társulatok mintájára meg kell szervezni az országos érdekeltségeket és ezek a meglévő törvényes intézmények támogatásában részesítendőek.

Chapman: Különleges erdészeti kiképzés az erdészeti jogosítvány helyett. (Specialized Forestry Curricula Versus the Licensing of Foresters by States.) 395—399. old.

Az erdészeti pályát az amerikai szakkörök a működésnek állami jogosítványhoz való kötésével kívánják a nem oda való elemektől megtisztítani. A szerző nézete szerint azonban többet érne, ha az állam *az erdészeti felsőoktatásügyi intézmények tanterveit mennyiségi és minőségi szempontból szigorú felülbírálás alá venné* és így biztosítékot nyerne aziránt, hogy valóban megfelelően képzett szakemberek kerülhetnek csak ki a gyakorlatba.

Davis és Klehm: Ellenőrzött égetés a fenyvesekben. (Controlled Burning in the Western White Pine Type.) 399—407. old.

Az Egyesült Államok kevésbé feltárt erdős vidékein, ahol bizonyos fafajokat csak bizonyos méretben lehet értékesíteni, még ma is általánosan használt „felújítási mód” a letarolt terület felégetése. A szerző néhány fényképen és rajzban mutatja be ennek a kivitelét a *Pinus monticola*-állományokban. Hangsúlyozza az eljárás veszélyességét és ezért fokozott gondosságot követel.

REVUE DES EAUX ET FORÊTS. 1939. 3. sz.

Toussaint: A középerdők Elzász-Alföld termékeny talaján. — Kezelésük. — Termékeik. (Les taillis sous-futaie en sol riche de la plaine d'Alsace. — Leur traitement. — Leur produits.) 197—212. old.

Az éghajlati és talajviszonyok ismertetése után közigazgatási kerületek és fanemek szerint tárgyalja Elzász középerdőit. A termékeny lapályi talajon az általában 30 éves vágásfordulóban kezelt állományok leggyakoribb fanemei: mézgás éger, kóris, kocsányos tölgy; elszórva mezei szil, nyír, mezei juhar és a nyárfajok.

A középerdő üzem mód az áradásoknak gyakran kitett talajon indokolt. A felújulás nem mindig tökéletes. A pótlás a mesterséges felújítás különböző módjaival történik. A szerző hosszasan foglalkozik a külföldi fanemekkel, amelyeknek megtelepítése egyes helyeken szépen sikerült.

REVISTA PĂDURILOR. 1939. 5. sz.

Agapie: Az összrendezők átszámítása. (Transcalcularea coordonatelor.) 367—377. old.

Romániában a földbirtokreform végrehajtása során végzett felmérések és az erdészeti üzemrendezés egymástól különböző eljárások szerint történtek; a térképelésnél is különböző léptéket alkalmaztak. A szerző néhány mennyiségtani képletet vezet le, amelyek a gyakorlatban igen jól használhatók a szükséges átszámításokhoz. Az eljárást példákon mutatja be.

Coman: Kiegészítő adatok Máramaros növénytenyésztéséhez. (Contribuțiuni la flora Maramureșului.) 378—381. old.

A lapnak egy régebbi számában erről a fagygyról írott tanulmánya kiegészítéseként még igen sok évelő és 1 éves növényt sorol fel, amelyek Máramaros megyében jól tenyésznek.

Fröhlich: A Kárpátok fenyőinek kitermelése és szállítása Romániában. (Tăierdea și transportul lemnelor de rășinoase în Carpații de Răsărit.) 389—393. old.

A tavasszal vagy nyáron kitermelt fát mindig gombabetegség lepi meg. Miután a téli termelés szinte lehetetlen a Kárpátokban, ajánlja, hogy a munkálatokat inkább *összel* végezzék.

Heroiu: Az erdő és a nyilvános népnevelés. (Pădurea „Centru de interes.”) 405—412. old.

Régebben a román elemi- és középiskolákban alig esett szó az erdőről. 1938 óta az erdő művelésének és használatának részletes ismertetését is felvették az iskolák tantervébe.

Manole: Az erdő a gazdasági életben. (Pădurea în viața economică.) 413—414. old.

A birtokosok tervszerűen kezelt erdeikből sem hoznak ma ki megfelelő jövedelmet a nagyon alacsony faárak miatt. Javulást csak az évi vágásterület csökkentésével lehetne elérni.

Mircea Ene: A cserebogár kérdés. (Problema cărbușilor.) 417—426. old.

A rovar életrajza után a károsítás ellen való védekezés ma alkalmazott módozatait ismerteti.

Napi kérdések: — Szélvédő pászták. (Problemele zilei: — Perdelele de protecție.) 427—437. old.

A román erdészetet régen foglalkoztatja az a kérdés, hogy a mezőgazdasági művelés alatt álló földeket és legelőket milyen szélvédő pásztákkal lehet legjobban megvédeni.

A lap munkatársai közül *Moldovan* és *Marinescu* a szélvédők szerepének ismertetése után azok telepítésének, illetőleg kijelölésének a módozatait tárgyalják és a használatnál a szálalás elrendelését követelik, míg *Rădulescu* a szélvédőknek a futóhomokos területeken, valamint a folyópartokon betöltött szerepéről értekezik.

Zopuski: Örökerdő-gazdaság az erdeifenyő-állományokban. (Gospodarka lasni ciągłego w drzewostanach sosnowych.)
1—10 és 83—91. old.

Az örökerdő-gazdaságnak az erdeifenyő-állományokban való alkalmazásával csak az utóbbi időben kezdtek foglalkozni, amikor megállapítást nyert, hogy a mesterséges telepítésű erdeifenyő-csemete csak kivételes esetben nő műszaki szempontból tökéletes fává (?), továbbá, hogy az eddig majdnem kizárólag alkalmazott tarvágások a termőhely állandó rosszabbodását okozzák

Ennek ellenére az örökerdővel utóbbi években csak a németek foglalkoztak érdeme szerint.

Oka ennek az, hogy az örökerdő-rendszernek az erdeifenyvesekben való alkalmazásáról kevés tapasztalat áll rendelkezésre. Az egyedüli eddigi példa Bärenthoren, ahol ezt a gazdálkodást néhány évtized óta folytatják, még pedig igen jó pénzügyi eredményekkel. *Krutzsch* főerdész elemzése szerint jövedelme 60%-kal több, mint a tarvágásos gazdaságé ugyanolyan feltételek mellett hasonló termőhelyeken, s 35%-kal nagyobb, mint a rövidebb felújítási időtartamú száraló gazdaságé.

A szerző részletesen ismerteti a bärenthoreni gazdaság erdeifenyveseire *Krutzsch* főerdész által szerkesztett 5 hozamtáblázat összeállítási módját.

A fakészlet ingadozását (amely az állomány korától és a felújítás állapotától függ) rajzban is bemutatja a bärenthoreni erdő felépítésének a példáján és az ábrákat elemezve, a következő megállapításokhoz jut:

1. az erdeifenyő-állomány 3 szintű alakja csak a legjobb, azaz I. osztályú termőhelyeken érhető el (ahol a fák magassága 35 m),

2. az erdeifenyő-állomány tulajdonképpeni alakja a középminőségű talajokon, azaz a II. és III. osztályon (23—33 m fmagasság mellett) a kétszintű alak; ebben az esetben a 3. szint csak árnyéktűrő fanemekből létesíthető,

3. a IV. osztályú területeken az alacsonyabb szintet 13 cm átl. mellm. átmérő mellett fel kell szabadítani a magasabb szint nyomása alól, az V. oszt. termőhelyen pedig 6 cm mellett.

Ezután leírja a bärenthoreni gazdálkodás menetét s tanulmánya 2. részében pedig az alábbi kérdéseket tárgyalja: 1. a szintes gazdaság alkalmazása más fanemeknél, 2. az örökerdő-gazdaság vegyes erdeifenyő-állományokban és 3. átmenet más gazdasági rendszerekből az örökerdő-gazdaságra.

Befejezésül az örökerdő-gazdaságnak a termőhelyi osztálytól és az állományok összetételétől függő alakjait ismerteti.

Godyń: Két rendelet az erdő védelmére a XIX. századból. (Dwa rozporządzenia z XIX wieku z zakresu ochrony lasu.) 11—26. old.

Az egyik rendelet 1835-ből való és egyes erdőkárosítók, valamint az azok elleni védekezési módok leírását tartalmazza, a másik 1851-ből származik és a *Lophyrus pini* életrajzát s az ellene való védekezési módot írja le.

LES. 1939. 9—15. sz.

Polanský: A fatermelés fokozás a növedék-gazdasággal. (Zvýšení dřevní produkce hospodářstvím přírůstním.) 87—88. old.

Az új határok között keresni kell mindazokat a módokat, amelyek a termelés fokozásához vezetnek.

Gyarapítani kell tehát a faállományok növedékét a minőség egyidejű javításával. A figyelmet elsősorban a ritkítási növedék kihasználására kell fordítani. Ezzel kapcsolatosan a szerző ismerteti azokat a ritkítási eljárásokat, amelyek alkalmazása mellett a legnagyobb vastagsági növedék érhető el.

Hanuš: A Németbirodalomnak átengedett területeken lévő nagybirtokok erdőgazdasága. (Lesní hospodářství na soukromých velkostatech v území odstoupeném Říši německé.) 88—89. old.

Rámutat azokra a nehézségekre, amelyek a Szudetavidéken lévő magánerdők birtokosai elé tornyosulnak azáltal, hogy az érvényben lévő birodalmi törvények és rendeletek értelmében eddigi gazdálkodásukat sok esetben jelentékenyen meg kell változtatniuk.

Az első erre vonatkozó rendelet a szudeta-német vidéken életbelépteti a négyéves gazdasági terv végrehajtásáról szóló 1936. évi birodalmi törvényt, amely az 1938—39. gazdasági évre a rendes fahasználatot 50%-kal felemeli.

A „*Reichsholzmassanweisung*“ („*Reichshomá*“) a faanyagoknak az eddigi szokástól jelentékenyen eltérő termelési, választékolási és mérési módját írja elő.

Az új rendeletek értelmében a faárak a vidék nagyobb részén alacsonyabbak. A szakmány- és órabérek ellenben 15%-kal magasabbak, úgyszintén a tisztviselők és alkalmazottak fizetése,

amely sok birtokon még emelkedni is fog, mihelyt a szolgálati szabályzat egységes irányelvei életbe lépnek.

Mantel: Adatok Nagynémetország és a protektorátus alatt álló Cseh- és Morvaország erdeiről. (Čislice o lesích Velkého Německa a Protektorátu Čechy a Morva.) 103. old.

A tharandti főiskola erdészet-politikai intézete a Németbirodalom, Ausztria, a Szudéta-vidék és a Cseh-Morva Protektorátus erdőviszonyairól a következő előzetes számadatokat közli:

1. Az összes erdőterület 18.4 millió ha
2. Erdősültség 29.1%
3. Az egy lakosra eső erdőterület 0.22 ha
4. Erdőalakok szerint:

szálerdő	93.2%
középerdő	2.8%
sarjerdő	4.0%
5. Fanemek szerint:

lomblevelű erdő	24.5%
ebből: tölgy kb. 7%, bükk kb. 12.5%	
tülevelű erdő	75.5%
ebből: lúcfenyő 33.6%, erdeifenyő 35.5%	
6. Az évi összes fatermés 60.1 millió m³
7. A tulajdonjog szerint:

állami erdő	26.3%
községi erdő	13.7%
alapítványi erdő	3.6%
társulati erdő	2.5%
magánerdő	53.9%

Jakš: Az apácalepkéről Velechvinben az 1921—38. évek folyamán szerzett gyakorlati tapasztalatok. (Poznatky z praxe s mniškou ve Velechvíně 1921—1938.) 111—114. old.

A *Dyk-Ambros*-féle ellenőrzési mód alkalmazásával elért eredményeket, valamint az apácalepke ellen életbeléptetett védelmi munkálatokat ismerteti.

Weingartl: Németország erdő- és fagazdasági törvényei (Lesnicko-dřevařské zákony v Německé Říši.) 89—90. és 114—116. old.

A Harmadik Birodalom erdő- és fagazdaságát szabályozó az utolsó 5 év alatt kiadott összes törvények, rendeletek és előírások jegyzékét közli.

Valenta: A munkateljesítmény állandó fokozásának a módjai. (Cesty k trvalému zlepšení pracovního výkonu lesního dělníka.) 117—119. old.

Az erdei munkások gyakorlati kiképzése már a múlt évben kezdetét vette, még pedig azzal a céllal, hogy az erdőgazdaság képzett szakmunkásokkal rendelkezessen és megszűnjön azoknak az okoknak egyike is, — az aránylag csekély kereset — amelyek miatt a munkások eddig inkább a gyáriparban helyezkedtek el.

Mint ahogy azonban az erdőgazdaságok üzemi költsége olyan magas, hogy a béreket emelni nem lehet, más módon kell — a mostani szakmánybérek mellett — biztosítani a munkás részére a nagyobb napi keresetet.

Elsősorban a munkateljesítmény fokozására van szükség, de ez csak tökéletes favágó-szerszámok használata mellett lehetséges. A Szlovénzkóban és Kárpátalján 1938-ban megtartott első munkástanfolyamokon az oktatók a legnagyobb gondot a szerszámokra (fűrész, fejsze) s azok karbantartására fordították. A szerző, mint volt munkásoktató, eddigi tapasztalatait ismerteti és útmutatást ad arra nézve, mit kellene tenni, hogy a korszerű favágó-szerszámok és segédezközök az erdei munkások között minél nagyobb mértékben elterjedjenek.

Král: Néhány gyakorlati megjegyzés az apácalepkéről. (Několký praktických poznámek k mnišce.) 121—122. old.

A *Dyk-Ambros*-féle ellenőrzési mód alkalmazásánál és az apácalepke-hernyók gyűjtésénél követett eljárást, ill. saját tapasztalatait írja le.

Pirko: Tapasztalatok az apácalepkéről. (Zkušnosti s mniškou.) 126—128. old.

A tesinovi állami erdőben a múlt évben nagyobb mennyiségben fellépett apácalepke ellen alkalmazott óvintézkedéseknél szerzett tapasztalatokat ismerteti, főleg pedig a *Dyk-Ambros*-féle módszer gyakorlati eredményeit.

Hanuš: Az erdei munkások bére a Szudétavidéken. (Mzdy a lesní dělnictvo v sudetském území.) 133—134. old.

Azokat az új rendeleteket ismerteti, amelyek egyes közig. területek magánbirtokain az erdei munkások óra- és szakmánybéreit szabályozzák. A rendeletek alapelve az volt, hogy a bér ne csak létminimum legyen, hanem legalább a gyári munkásokéval azonos színvonalon álljon. Ez eredményezte azt, hogy erdei munkásokban — akik néha csak azért dolgoztak a gyárakban, mivel ott jobb keresetük volt, mint az erdei munkánál — nincsen hiány.